

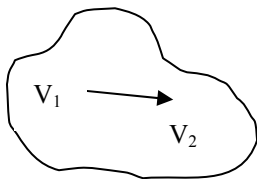
TIPUS D'EXPLICACIÓ

Inductiva vs deductiva

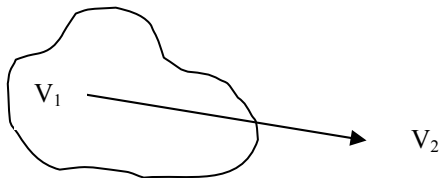
En el context de les estratègies d'investigació deductiva i inductiva: **Teoria** $\Leftrightarrow$ **Fets**

Immanent o sistèmica vs transcendent

L'explicació immanent (en termes de la lingüística) o interna és aquella que es resol dintre del corpus de dades generat per les variables dependents; és a dir, la que es troba en les manifestacions o fenòmens produïts pel propi objecte d'estudi (conductual, en el cas de la psicologia), no en les variables ambientals o en les de mostra.

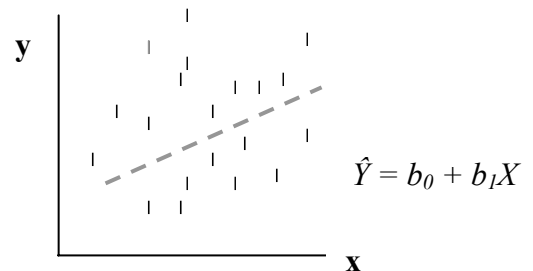
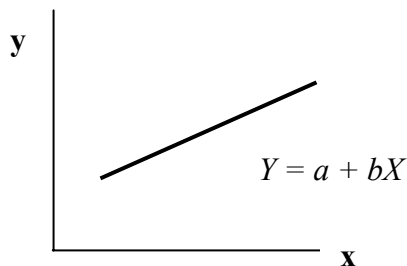
L'explicació transcendent o externa és la que es busca i es troba en els factors o variables ambientals o mostrals, "fora" de les manifestacions conductuals pròpiament dites.

Explicacions causals vs no causals

Explicació causal vs correlacional

- ✓ En l'explicació causal y (variable dependent) i x (variable independent) es relacionen determinísticament a través d'una funció matemàtica definida, al marge dels errors de mesura.
- ✓ En l'explicació correlacional y (variable dependent) i x (variable independent) es relacionen probabilísticament en el si d'un model de regressió, incloent els errors de mesura.

Explicació causal vs funcional

- ✓ En l'explicació causal un fenomen conductual s'explica a través de fets anteriors en el si d'una cadena de conductes: $C_n = f(C_{n-r})$, sent r el nombre de retards. És una explicació, doncs, que respon a la pregunta "per què", "a partir de quin estímul o situació desencadenant".
- ✓ En l'explicació funcional, teleològica o intencional un fenomen conductual s'explica a través de fets conseqüents en el si d'una cadena de conductes: $C_n = f(C_{n+r})$, sent r el nombre de retards. És una explicació, doncs, que respon a la pregunta "per a què", "amb quina finalitat, meta, objectiu (o intenció)".

Explicació causal intranivell vs causal internivell

- ✓ L'explicació causal intranivell es busca i/o es troba en el domini propi d'una disciplina, en els nivells d'anàlisi de la realitat que li són propis en relació a les altres disciplines científiques. Per exemple, una explicació de l'anorèxia a partir dels mecanismes psicològics del subjecte, implicant conceptes com narcisisme, autopercepció i autoestima, relacions familiars, etc., és una explicació psicològica intranivell.
- ✓ L'explicació causal internivell es busca i/o es troba en domini propers a una disciplina, en aquelles disciplines científiques que li són frontereres, afins. Per exemple, una explicació de l'anorèxia a partir de la pressió mediàtica i social sobre el culte al propi cos seria una explicació que fregaria les qüestions sociològiques i, per tant, podria considerar-se internivell. El mateix podria dir-se si l'explicació incorporés conceptes de neurofisiologia cerebral.

Explicació causal-física o paratètica vs causal-informacional o apotètica

- ✓ L'explicació causal paratètica relaciona dos entitats o objectes que prenen físicament contacte de tal manera que l'acció d'un d'ells, que anomenem "agent", genera un canvi en el segon, i l'energia necessària per operar aquest canvi és proporcionada en la seva totalitat per l'agent. És l'explicació causal física per antonomàsia.
Exemple: un nen és apartat de la cuina per la seva mare, la qual l'agafa de la mà i el treu cap a la seva habitació. La mare és la "causa" del canvi d'ubicació del nen mitjançant una acció mecànica.
- ✓ L'explicació causal apotètica relaciona dos entitats o objectes que no estan en contacte, sinó que mantenen entre si alguna distància, de tal manera que l'acció d'un d'ells, anomenat "emissor", genera algun canvi en el segon, anomenat "receptor", i l'energia necessària per a aquest canvi és subministrada pel receptor. És l'explicació psicològica o social per antonomàsia.
Exemple: un nen és apartat de la cuina per la seva mare, la qual li dona l'ordre verbal "Marxa de la cuina i ves a la teva habitació". A continuació d'aquesta ordre el nen abandona la cuina i va a la seva habitació. La mare és la "causa" del canvi d'ubicació del nen a través d'un missatge.